

Swaneilde Kooij: 'Als jurist analyseerde ik complexe vraagstukken. Bij een tuinontwerp doe je eigenlijk hetzelfde. Je begint niet met tekenen'

'Een ontwerp kan op papier prachtig zijn, maar als het niet uitvoerbaar is, heb je er uiteindelijk niets aan'

Tuinontwerper kiest voor brede samenwerking

Tuinontwerper Swaneilde Kooij werkt nog maar iets meer dan een jaar als zelfstandig ontwerper, maar heeft inmiddels projecten lopen van het Gooi tot Texel. Bij elk ontwerp zoekt de eigenaresse van Swaans Gardendesign actief de samenwerking met hoveniers. Niet alleen om haar plannen uit te voeren, maar om tot de best mogelijke tuin te komen. 'Een ontwerp is pas goed als het ook uitgevoerd en onderhouden kan worden.'

Auteur: Frank van de Ven

Wie Kooij een paar jaar geleden had verteld dat zij tuinontwerper zou worden, had waarschijnlijk een verbaasde blik gekregen. De ondernemster werkte jarenlang als jurist en lobbyist in de zorg. Toch borrelde de liefde voor groen al veel langer onder de oppervlakte. Ze groeide op in de regio Boskoop en werkte als tiener op kwekerijen. 'Mijn eerste bijbaantje was het steken van *hortensia's*. Bij een beroepskeuzetest kwam landschapsarchitectuur eruit, maar ik wist toen eigenlijk niet goed wat ik daarmee kon.'

In plaats daarvan koos ze voor een studie rechten. Jarenlang werkte ze als wetgevingsjurist en lobbyist. Tijdens de coronaperiode begon het te knagen. De combinatie van een drukke baan,

de eigen onderneming van haar man en een jong gezin zorgde ervoor dat ze zich afvroeg of ze nog wel op de juiste plek zat. 'We waren op vakantie en ik had totaal geen zin om weer terug naar kantoor te gaan. Toen zei mijn man: als mama gelukkig is, dan is het in de tuin. Dat zette me aan het denken.'

Kooij volgde opleidingen tuinarchitectuur en beplantingsadviseur aan de OntwerpAcademie. Nog voordat zij haar opleiding had afgerond, kwamen de eerste opdrachten binnen. Inmiddels woont en werkt zij in het Gooi en ontwerpt zij tuinen door een groot deel van Nederland. Op dit moment werkt zij onder meer aan projecten in Haarlem, Vught en op Texel.

Analytisch ontwerpen

Hoewel het werk totaal anders lijkt dan haar juridische achtergrond, ziet Kooij opvallend veel overeenkomsten. 'Als jurist analyseerde ik complexe vraagstukken. Bij een tuinontwerp doe je eigenlijk hetzelfde. Je begint niet met tekenen. Eerst wil je weten wie de klant is, hoe hun huis eruit ziet, wat zij mooi vinden en wat de wensen zijn. Tegelijkertijd moet je informatie inwinnen over onder andere de ligging en de bodem.'

Die uitgebreide intake vormt de basis van ieder ontwerp. Daarna werkt ze het plan uit van eerste schets tot definitief ontwerp en beplantingsplan. Daarbij neemt ze al vroeg materiaalkeuzes en beplantingsrichtingen mee. 'Veel mensen kunnen een plattegrond niet goed lezen. Daarom probeer ik al vroeg beelden mee te geven, zodat ze begrijpen hoe een tuin straks gaat aanvoelen.'

Aanvankelijk tekende zij met de hand. Tegenwoordig werkt zij vrijwel volledig digitaal op haar iPad. Dat maakt het makkelijker om tij-

dens gesprekken wijzigingen door te voeren en ontwerpen verder uit te werken. De combinatie van analyse, beplanting en projectbegeleiding ziet zij als haar grootste kracht. Veel opdrachtgevers komen bij haar terecht omdat zij meer groen in hun tuin willen. 'Ik besteed veel aandacht aan beplantingsplannen. Niet alleen omdat ze mooi moeten zijn, maar ook omdat ze moeten passen bij de bewoners, de plek en het onderhoud dat mensen willen doen.'

Leren van collega's

Hoewel Kooij inmiddels haar eigen ontwerp-bureau heeft, werkt ze niet alleen. Regelmatig spart ze met andere ontwerpers die ze kent van de OntwerpAcademie. 'We sturen elkaar ontwerpen door en vragen: kijk eens mee, wat zie jij nog? Vaak zijn het net de dingen die je zelf over het hoofd ziet.'

Ook bezoeken de ontwerpers samen kwekerijen, tuinen en vakbijeenkomsten. Volgens Kooij heeft iedere ontwerper zijn eigen specialisme. Waar de één sterk is in technische uitwerking, weet de ander juist veel van beplanting of

vormgeving. 'Je blijft leren. Zeker als je nog niet zo lang bezig bent als ik. Dan is het prettig om mensen om je heen te hebben die kritisch durven mee te kijken.'

Dat netwerk speelde ook een rol bij haar snelle start als zelfstandig ondernemer. 'Netwerken vond ik altijd al leuk. Uiteindelijk komen veel opdrachten via mond-tot-mondreclame en via mensen die je onderweg leert kennen.'

Eén loket voor huis en tuin

Sinds kort maakt Kooij deel uit van Form Collective, een samenwerkingsverband van twee architecten, twee interieurontwerpers, een keukenspecialist, een kunstenaar en een tuinontwerper. Het collectief is gevestigd in een oude boerderij in het beschermde dorpsgezicht van Blaricum.

Form Collective ontstond toen een aantal ontwerpers op zoek ging naar een nieuwe locatie. Kooij werd gevraagd om zich aan te sluiten. 'Ik moest er even over nadenken, want ik was pas gestart en werkte vooral vanuit huis. Maar uiteindelijk zag ik vooral kansen. Klanten denken

Het team van Form Collective met uiterst rechts Swanehilde Kooij.

vaak aan een woning, een verbouwing of een keuken. De tuin komt regelmatig pas later in beeld.'

Binnen het samenwerkingsverband verwijzen de verschillende specialisten klanten actief naar elkaar door. Een opdrachtgever die binnenkomt voor een verbouwing kan daardoor direct kennismaken met een interieurontwerper, keuken-specialist of tuinontwerper. Andersom kan een tuinontwerp aanleiding zijn om een architect of interieurontwerper te betrekken. Die werkwijze moet voorkomen dat woning en tuin als twee losse projecten worden ontwikkeld. 'Je ziet nog vaak dat de tuin pas aan bod komt als het huis klaar is. Terwijl juist in een vroeg stadium veel winst te behalen valt. Denk aan materiaalkeuzes, zichtlijnen en de overgang tussen binnen en buiten.'

Hoe vind je de juiste hovenier?

Een ontwerp is voor Kooij pas het begin van het proces. Voor de uitvoering schakelt zij vrijwel altijd hoveniers in. Daarbij zoekt ze niet in eerste instantie naar keurmerken of certificaten, maar naar vakmanschap, ervaring en een gedeelde visie op het project. 'De ene hovenier is perfect voor een grote tuin van vierduizend vierkante meter, terwijl een andere juist uitblinkt in kleinere projecten. Dat verschilt enorm.'

De zoektocht naar geschikte uitvoerende partners is een doorlopend proces. Ze bezoekt

projecten, bekijkt gerealiseerd werk en informeert bij opdrachtgevers naar hun ervaringen. 'Je hebt nooit genoeg goede hoveniers. Er moet natuurlijk vakkennis zijn, maar ook een klik. Je werkt vaak maanden samen aan een project.' Bij veel opdrachten neemt zij daarnaast een deel van de projectbegeleiding voor haar rekening. 'Mensen willen vaak ontzorgd worden. Dan begeleid ik de offertes, de afstemming en de communicatie tussen de verschillende partijen.'

Leren van de uitvoering

Juist de samenwerking met hoveniers levert haar regelmatig nieuwe inzichten op. Zo ontdekte ze tijdens een project met een rieten woning dat niet iedere plant geschikt is onder een rieten dak. Ook kreeg ze waardevolle lessen over machinebereik, onderhoudsroutes en praktische uitvoeringsdetails. 'Ik had ergens een hek bedacht, totdat de hovenier zei: hoe moeten we hier straks met machines langs voor het onderhoud van die bomen? Dat zijn dingen waar je tijdens een opleiding niet altijd mee te maken krijgt.'

Een ander voorbeeld kwam naar voren bij de afwatering van een terras. 'Dan denk je als ontwerper vooral aan het beeld. Een hovenier kijkt ook naar de techniek en de uitvoering. Uiteindelijk kom je samen tot een betere oplossing.' Voor Kooij is die praktijkkennis onmisbaar. 'Een ontwerp kan op papier prachtig zijn, maar als het niet uitvoerbaar is, heb je er uiteindelijk niets aan.'

Meer groen, minder steen

Klimaatadaptatie, biodiversiteit en waterbeheer spelen volgens haar een steeds grotere rol in particuliere tuinen. 'We krijgen vaker te maken met droogte en extreme neerslag. Daar ligt nog veel werk voor de sector.' In particuliere tuinen ziet zij nog veel ruimte voor meer groen en een doordachter gebruik van beplanting.

'Ik zie nog steeds tuinen waar veel wordt verhard. Terwijl groen juist kan helpen bij hitte, wateroverlast en biodiversiteit.' Dat betekent niet dat iedere tuin hetzelfde moet worden. 'Het begint altijd bij de bewoners. Hoe gebruiken zij hun tuin? Hoeveel onderhoud willen ze doen? Pas daarna ga je ontwerpen.'

Geen vereniging voor ontwerpers

Een brancheorganisatie die specifiek gericht is op zelfstandig tuinontwerpers heeft Kooij nog niet gevonden. Bij haar zoektocht kwam zij onder meer uit bij de Koninklijke VHG, maar die richt zich vooral op hoveniersbedrijven. 'Ik was onder meer op zoek naar algemene voorwaarden. Uiteindelijk heb ik die zelf opgesteld vanuit mijn juridische achtergrond.' Voor kennisuitwisseling leunt zij vooral op het netwerk van oud-studenten van de OntwerpAcademie. Daar worden ontwerpen besproken, ervaringen gedeeld en kwekerijen bezocht.

AI als hulpmiddel

Nieuwe technologieën volgt Kooij met interesse. Kunstmatige intelligentie ziet zij vooral als hulpmiddel bij visualisaties en presentaties. 'Mijn beplantingsplannen wil ik zelf blijven maken. Maar alles wat helpt om een ontwerp beter inzichtelijk te maken voor klanten is interessant.'

Voorlopig richt zij zich vooral op de verdere groei van haar bedrijf en het uitbreiden van haar netwerk van vakmensen. Samenwerking vormt inmiddels de rode draad in haar werk. Niet alleen met architecten en interieurontwerpers, maar juist ook met hoveniers. 'Je kunt nog zoveel bedenken achter een tekentafel, uiteindelijk moet het buiten wel werken.'

BE SOCIAL
Scan, lees & deel!